

Colloquium

**6. INCSOS “100-річний ювілей
Турецького національного гімну
та Мехмет Акіф Ерсой у глобальних вимірах”
(м. Анкара, 27–30 вересня 2021 р.)**

Фото 1. Учасники Міжнародного конгресу 6. INCSOS
(27–30 вересня 2021 р.)

Національним гімном Турецької Республіки є “İstiklâl Marşı” (“Марш Незалежності”). Автором його віршованих рядків, що оспівують доблесть, славу та ідеали турецького народу й країни, був Мехмет Акіф Ерсой (Mehmet Akif Ersoy) (1873–1936). Це була неординарна особистість – поет, релігійний просвітителю та педагог, а ще ветеринар за освітою та плавець, що перетинав Босфор. Також іще за життя був відомий своїми промовами в мечетях, що друкувалися та ширилися поміж вояками під час національно-визвольної боротьби за незалежність Туреччини.

27–30 вересня 2021 р. в столиці Турецької Республіки місті Анкарі відбувся черговий конгрес 6. INCSOS із цьогорічною тематикою “100-річний ювілей Турецького національного гімну та Мехмет Акіф Ерсой у глобальних вимірах” під патронатом спікера Великих національних зборів Туреччини (далі – ВНЗТ) Мустафи Шентопа. Зорганізований Анкарським університетом Ілдирима Беязида (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) та Асоціацією істориків (Tarihdaş Derneği) за підтримки багатьох установ.

Учасниками цього наукового заходу стали більш ніж 60 учених із близько 30 країн світу (Албанія, Азербайджан, Алжир, Чад, Марокко, Палестина, Франція, Грузія, Індія, Ірак, Іран, Казахстан, Киргизстан, Судан, Косово, Лівія, Ліван, Угорщина, Македонія, Єгипет, Узбекистан, Росія, Сербія, Туніс, Туреччина, Україна та Йорданія (**фото 1**)). Робочими мовами конференції були турецька, англійська та арабська.

У день відкриття наукового заходу з вітальними промовами та доповідями до науковців різних країн звернулися ректор Анкарського університету Ілдирима Беязида проф. Ібрагім Айдинли, президент Асоціації істориків Ахмет Баба, організатор конференції проф., д-р Озджан Гюнгьор, члени оргкомітету конференції проф., д-р Сельма Ель, проф., д-р Якуп Чівелек та доц., д-р Махмуд Каддум.

За програмою виступів у перший робочий день конференції працювало 8 секцій (7 очних та одна online), у другий – 6 секцій. Секційні засідання проходили в конференц-залі ректорату Анкарського університету Ілдирима Беязида. Тематика доповідей була досить розлогою, зокрема виголошено доповіді на такі теми:

– дослідження біографії Мехмета Акіфа Ерсоя: “Mehmet Akif Ersoy’un Şiirlerinde Mısır’daki Hayatı” / “Життя в Єгипті Мехмета Акіфа Ерсоя за мотивами його віршів” (Assoc. Prof. Ahmet Sami Elaydi, Єгипет); “Mehmet Akif’in Mısır Günleri ve Şiirlerinde Mısır” / “Єгипет у єгипетських днях і віршах Мехмета Акіфа” (Prof. Asuman Ahmed Abdo Shaban, Туреччина);

– аналіз та характеристика творчого доробку Мехмета Акіфа Ерсоя: “Mehmet Akif Ersoy ve Şiirin Büyüklüğü” / “Мехмет Акіф Ерсой і велич поезії” (Assoc. Prof. Adriatik Derğaj, Албанія); “Educational Applications Extracted From The Thought of Mehmet Akif

Ersoy” / “Освітні програми, взяті з думок Мехмета Акіфа Ерсоя” (Assoc. Prof. Mahmud Kaddum, Туреччина); “The National Anthem From the perspective of Mehmet Akif Ersoy and the Poet Ibrahim Toukan” / “Державний гімн з погляду Мехмета Акіфа Ерсоя та поета Ібрагіма Тукана” (Dr. Süleyman Abed Antar, Ірак); “Milli Bir Kültür Metni’nin Zaman Bakımından Yorumu İstiklal Marşı Örneği” / “Інтерпретація національного культурного тексту з погляду часу: на прикладі Турецького державного гімну” (Prof. Nada Maraachli, Ліван);

– релігійні мотиви та впливи в державному гімні Туреччини: “Unutulanlar ve Hatırlananlar: Akif’in Şiirinde Müslüman Toplumsal Belleğin İzini Sürmek” / “Про кого забули й кого пам’ятали: слідами колективної пам’яті мусульман у поезії Мехмета Акіфа” (Prof. Özcan Güngör – Res. Asst. Mehmet Emin Sarıkaya, Туреччина); “İstiklal Savaşı’nda İslam Kongresi Planı ve Mehmet Akif Ersoy” / “План Ісламського конгресу під час війни за незалежність і Мехмет Акіф Ерсой” (Prof. Selma Yel, Туреччина); “1925 Yılında TBMM’nin Kur’an Meal Projesi ve Mehmet Akif’in Kur’an Meali” / “Проект перекладу Корану ВНЗТ 1925 р. та переклад Корану Мехметом Акіфом” (Prof. Mehmet Ünal, Туреччина);

– літературні та філологічні особливості творів Мехмета Акіфа Ерсоя та їхній вплив на літератури тюркських народів та інших країн: “Manas Destanı İle Türk İstikâl Marşı Arasında Fikrî Benzerlikler” / «Епос “Манас” і національний гімн Туреччини (ідейна подібність)» (Dr. Kaliya Kulaliyeva, Киргизстан); “Mehmet Akif Ersoy’un Türkistan Aydınlarına Etkileri” / “Вплив Мехмета Акіфа Ерсоя на інтелігенцію Туркестану” (Assoc. Prof. Sherzodhon Mahmudov, Узбекистан); “The Social and cultural impact of the Poet Mehmet Akif Ersoy on Chadian Society” / “Соціальний та культурний вплив поета Мехмета Акіфа Ерсоя на суспільство Чаду” (Dr. Ali Qamar Al-Selik, Чад); “Context-Text Comparison of Moroccan and Turkish National Anthems” / “Контекстно-текстове порівняння національних гімнів Марокко та Туреччини” (Assoc. Prof. Souad Meskine, Марокко); “The Human and National Dimension in the Poetry of Mehmet Akif Ersoy and Abi al-Qasim al-Shabi” / “Людський і національний вимір у поезії Мехмета Акіфа Ерсоя та Абі аль-Касим аш-Шабі” (Assoc. Prof. Muhammed El Munsif el Ayyadi, Туніс);

– психологічне, історичне, культурне, соціологічне та політичне підґрунтя Турецького державного гімну: «“Zaferi Şairler Ölümsüzleştirir” Bir Örnek Olarak Mehmet Akif Ersoy» / «“Перемогу увічнюють поети” на прикладі Мехмета Акіфа Ерсоя» (Assoc. Prof. İbrahim Ethem Polat, Туреччина); “Theorizing İstiklal Marşı (Independence Anthem) of Mehmet Akif Ersoy” / “Теоретизація İstiklal Marşı (Марш Незалежності) Мехмета Акіфа Ерсоя” (Professor Arshi Khan, Індія); “Reading The Foundations of the Turkish National Anthem (A Special View of its Historical, Cultural and Political Dimensions)” / “Читання основ турецького національного гімну (особливий погляд на його історичний, культурний та політичний вимір)” (Assoc. Prof. Hidayat Taj Al-Asfia Hasan Al-Basri, Судан);

– міжнародні відносини в роки національної боротьби Туреччини: “Mehmet Akif Ersoy ve 1921’de Sovyet Azerbaycan’ı ile TBMM Arasındaki Siyasi, Kültürel ve Ekonomik İlişkiler” / “Мехмет Акіф Ерсой та політичні й культурно-економічні відносини між Радянським Азербайджаном і ВНЗТ в 1921 році” (Assoc. Prof. Mubariz Mammadli, Азербайджан); “Mustafa Kemal Atatürk Döneminde Macaristan-Türkiye İlişkileri ve İki Devletin Milli Marşlarının Karşılaştırılması” / “Відносини між Угорщиною і Туреччиною в епоху Мустафи Кемалю Ататюрка та порівняння національних гімнів двох держав” (Prof. Éva Judi Csáki, Угорщина);

– підтримка національно-визвольного руху за межами Туреччини: “Support to the Turkish National Struggle from Outside Turkey and Mehmet Akif Ersoy” / “Підтримка турецької національної боротьби з-за меж Туреччини та Мехмет Акіф Ерсой” (Prof. Ahmed Abdoh Sayed Ahmed Tarabeik, Єгипет); “Türkiye’nin Kurtuluş Savaşında Libyalıların Rollerini” / “Роль лівійців у війні за незалежність Туреччини” (Prof. Ali Muhammed el-Beşir Hammuda, Лівія);

– відображення подій періоду боротьби за незалежність турецького народу в іноземній періодиці та інших виданнях: «Gürücü “Tribune” Gazetesinde Sakarya Savaşı» / «Битва при Сакарії в грузинській газеті “Трибуна”» (Prof. Elisabed Machitidze – Prof. Guranda Chelidze, Грузія).

Україну в роботі цієї конференції було представлено доповідями співробітників Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України к. і. н. Н. М. Зуб (“Turkey and Ukraine: Political and

social relations in the early 1920s” / “Туреччина та Україна: політично-соціальні відносини на початку 20-х рр. XX ст.”) та к. філол. н. Ю. М. Кочубея і к. і. н. О. Д. Василюк (“Turkish-Ukrainian Literary Ties: An Unrealized Project (20th of the XX century)” / “Турецько-українські літературні зв’язки: нездійснений проєкт (20-ті рр. XX ст.)”).

Робота третього дня конференції проходила в приміщенні ВНЗТ. Вона розпочалася з відвідин бібліотеки ВНЗТ і продовжилася заключними виступами організаторів конференції. Зокрема, спікер ВНЗТ проф. Мустафа Шентоп у своїй промові зазначив: «Цей марш став ліками на рани країни... І допоки цей світ існує, Мехмет Акіф і надалі вказуватиме правильний шлях у світлі розуму, звертаючись до совісті людства у вселенському масштабі з допомогою “Маршу Незалежності” та “Сафахат”». Також виголосили промови проф. Озджан Гюнгор, проф. Ібрагім Айдинли, Ахмет Баба. На заключній панелі конференції виступили проф. Мехмет Унал (Туреччина), проф. Карім Шукюров (Азербайджан), проф. Раафат Мухаммед Рашид ель-Мікаті (Лівія), проф. Нуман Аруч (Македонія).

Насичену роботу пленарних засідань наукової конференції було урізноманітнено надзвичайно цікавим екскурсійним маршрутом. Зокрема, учасники заходу відвідали музейний комплекс Аниткабір – мавзолей Мустафи Кемалю Атаатюрка, засновника та першого президента Турецької Республіки; будівлю перших Великих національних зборів Туреччини, де зароджувалась державність республіки; потім побували в Президентській національній бібліотеці та Національній мечеті, а також у Будинку-музеї Мехмета Акіфа Ерсою.

Н. М. Зуб